

Depesza
Komitetu Centralnego PZPR
do Komitetu Centralnego KPZR
z okazji
50-ej rocznicy
historycznego II Zjazdu
SDPRR

W 50 rocznicę historycznego II Zjazdu SDPRR ślemy wielkiej Partii Lenin — Stalina najserdeczniejsze braterskie pozdrowienia i wyrazy największego podziwu dla jej gigantycznej pracy rewolucyjno-twórczej torującej drogę ku szczęściu całej ludzkości.

PZPR i cały polski lud pracujący widzi w KPZR najwspanialszy wzór brygady szturmowej międzynarodowej klasy robotniczej, wzór leninowskiej mądrości w kierowaniu wielkim dziełem urzeczywistnienia nieśmiertelnych nauk Marksa — Engelsa — Lenina — Stalina.

Święcie chronimy i konsekwentnie rozwijamy najlepsze tradycje polskiego ruchu robotniczego, który od wiełu dziesięcioleci związany jest nierozwalnym braterstwem broni z przodującym oddziałem proletariatu światowego — z budującym dziś społeczeństwo komunistyczne ludem pracującym Związku Radzieckiego. Najbliższą czią otaczamy pamięć wielkiego Lenina, który wykuł i poprowadził do historycznych zwycięstw żelazne szeregi bolszewików, który tak wiele uwagi poświęcał polskiemu ruchowi robotniczemu, prostując błędy, wskazując również polskiemu robotnikowi jedynie słuszną drogę do zwycięstwa rewolucji.

Naród polski wyzwolony dzięki bohaterstwu Armii Radzieckiej, buduje dziś w oparciu o przykład i pomoc narodów radzieckich fundamenty socjalizmu, przekształca się w naród socjalistyczny i podobnie jak narody wszystkich krajów demokracji ludowej, z najgłębszym zaufaniem odnosi się do mądrych leninowskich wskazań KPZR, która uosabia wielkość i polegę marksizmu — leninizmu, jest największą chlubą i nadzieją setek milionów ludzi w całym świecie, skupionych wokół Związku Radzieckiego w walce o pokój, postęp i socjalizm.

Niech żyje i umacnia się niewzruszona przyjaźń i braterstwo narodu polskiego z narodami wielkiego Związku Radzieckiego.

Komitet Centralny
Polskiej Zjednoczonej Partii
Robotniczej

**Bukareszt
wita serdecznie
delegacje młodzieży
przybywające
na IV Światowy Festiwal**

BUKARESXT

DO Bukaresztu na IV Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów przybywa coraz nowa delegacja młodzieży z różnych stron świata.

Ostatnio przybyły m. in. zespoły kulturalne i sportowe młodzieży Korei, Mongolii i Wietnamu oraz nowe grupy delegatów młodzieży Włoch, Francji, USA, Anglii, Niemiec, Peru, Belgii, Austrii, Kanady, Ceylonu, Afryki Południowej i Kuby. Przybyli również sportowcy węgierscy i bułgarscy.

Ludność Bukaresztu wita przybywające delegacje młodzieży niezwykle serdecznie.

Wielki, liczący 80 tysięcy miejsc stadion im. „23 sierpnia” w Bukareszcie, na którym odbędzie się otwarcie IV Światowego Festiwalu Młodzieży i Studentów, jest już całkowicie gotowy. Stadion ten obejmuje m. in. 3 korty tenisowe, 8 boisk do piłki ręcznej, wielkie boisko piłki nożnej, 16 kas i 22 bufety.

Zakończono również prace przy budowie wielkiego teatru muzycznego w Bukareszcie. W teatrze tym odbędą się w czasie Festiwalu występy czołowych muzyków oraz zespołów śpiewaczych i tanecznych. Dekoracja wnętrza teatru muzycznego jest wykonana w pięknym narodowym stylu rumuńskim.

Dziś na str 4
rozpoczynamy
druk
nowej powieści
Eugeniusza Paukshy
„Lody pękają“

Echo KRAKOWSKIE

Cena 20 gr.

Nr 182
(2366)

Rok VI

Sobota 1 sierpnia 1953 r.

Kraków

- Stały rozwój rolnictwa
- inwestycje komunalne
- wzrost zatrudnienia i wydajności pracy
- nowe urządzenia socjalne i kulturalne

poprawiają warunki bytowe mieszkańców woj. krakowskiego

**Komunikat Wojewódzkiej
Komisji Planowania
Gospodarczego w Krakowie
o wykonaniu wojewódzkiego
planu gospodarczego
w II kwartale 1953 r.**

WOJEWÓDZKA Komisja Planowania Gospodarczego w Krakowie ogłosiła komunikat z przebiegu wykonania terenowego planu gospodarczego z terenu województwa krakowskiego w II kwartale br. Wykonanie tego planu według tymczasowych danych przedstawia się następująco:

**W 50 rocznicę
KPZR
naród radziecki
manifestuje miłość
i przywiązanie
do swej Partii**

MOSKWA
Z OGROMNĄ miłością i dumą obchodził naród radziecki pięćdziesięciolecie Partii Komunistycznej.

W zakładach pracy, w instytucjach, w kołchozach odbywały się pogadanki o znaczeniu II Zjazdu SDPRR, o walce Partii Komunistycznej o dyktaturę proletariatu i o budowanie komunizmu, o nierozwalnej więzi partii z narodem.

W szeregu zakładów i fabryk Moskwy otwarto wystawy poświęcone II Zjazdowi SDPRR i pięćdziesięcioleciu Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego.

Wystawy poświęcone pięćdziesięcioleciu Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego otwarto również w Kijowie, Lwowie, Gorkim, Kalininie, Iwanowie, Symferopolu i innych miastach ZSRR.

Z okazji pięćdziesięciolecia Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego instytucje naukowe zwołały specjalne sesje i konferencje naukowe.

**W czasie wyznaczonym
w porozumieniu
wszystkie jednostki
wojsk ludowych
wycofały się
ze strefy
zdemilitaryzowanej
w Korei**

PEKIN
AK donosi z frontu koreańskiego Agencja Nowych Chin, wszystkie jednostki koreańskiej armii ludowej i oddziały chińskich ochotników ludowych, zgodnie z rozkazami marszałka Kim Ir Sena i generała Peng Teh-hua'ia, wycofały się ze strefy zdemilitaryzowanej w ciągu 72 godzin po wejściu rozejmu w życie.

(Dokończenie na str. 2)

I. TERENOWY PRZEMYSŁ DROBNY

PLAN produkcji globalnej terenowego przemysłu drobnego za II kwartał 1953 r. wg wartości w cenach niezmiennych został wykonany w 111 proc.

Przedsiębiorstwa (zakłady) przemysłowe, objęte planem terenowym wykonały plan globalnej produkcji jak następuje:

	proc.
Woj. Zarząd Przem. Terenowego (WZPT)	105
Wojew. Zarząd Przem. Terenowego Mat. Bud. (WZPTMB)	114
Zw. Sp. Przem. i Rzem. (ZSP i Rzem.)	110
Centr. SP. Inwalidów (CSI)	119
Centrala Przem. Ludowego i Art. (CPLIA)	113
Centr. Zarz. Handlu Warz. i Owoc. (CZHO i W)	88
Wojew. Zarz. GM. Sp. Sam. Chłopska (WZGS)	125
Zw. Sp. Spożywców (ZSS)	122

Przemysł terenowy wyprodukował w II kwartale ponad plan znaczną ilość artykułów przemysłowych wśród których wymienić należy następujące: cegła palona, torf, Kuchenki elektryczne, meble, tkaniny wełniane, tkaniny bawełniane, ubiory męskie.

Mimo wykonania i przekroczenia planu w zakresie wartości produkcji globalnej, jak również w zakresie ilości produkcji w większości artykułów przemysłowych, niektóre jednostki organizacyjne terenowego przemysłu drobnego nie wykonały w pełni planu produkcji wszystkich wyrobów. Przykładowo: Wojewódzki Zarząd Przem. Terenowego nie wykonał zadań planu w zakresie produkcji maszyn i urządzeń rolniczych w tym kieratów i sieczkarni.

Nie wykonano zadań planowych w produkcji niektórych materiałów budowlanych jak dachówka ceramiczna w wojew. Zarz. Przemysłu Teren. Mat. Budowlanych.

W Centrali Przemysłu Ludowego i Artystycznego nie wykonano planu w zakresie niektórych rodzajów zabawek.

Produkcja globalna terenowego przemysłu drobnego w II kw. 1953 r. znacznie wzrosła w porównaniu z II kwartałem 1952 r.

Terenowy przemysł drobnny wprowadził do produkcji w okresie sprawozdawczym szereg artykułów nie produkowanych dotychczas na terenie województwa jak np. opylacze roślinne, farby artystyczne, worki do spodarcz, wirówki do miodu, koparki ogrodnicze, kulturyatory ogrodnicze, torkbki damskie nylonowe.

W przemysle terenowym nastąpił w II kw. 1953 dalszy wzrost zatrudnienia i wydajności pracy.

II. ROLNICTWO.

TEGOROCZNA wiosenna akcja sie wna w gospodarce chłopskiej wraz ze spółdzielniami produkcyjnymi przeprowadzona została lepiej i sprawniej niż w ubiegłym roku. Znacznie zwiększył się obszar zasiewów siewem rzędowym zwłaszcza w zbożach podstawowych.

Stan gotowości parku maszynowego

go, POM i GOM był znacznie lepszy niż w ubiegłym roku.

Akcja zaopatrzenia na tegoroczną akcję siewną w nawozy sztuczne i nasiona kwalifikowane przebiegała sprawniej w porównaniu z rokiem ubiegłym. Szczególny nacisk położono zwłaszcza na pełne zaopatrzenie spółdzielni produkcyjnych oraz rolników indywidualnych w zakresie upraw kontraktowanych.

Dostawy kwalifikowanego materiału siewnego były w zasadzie terminowe i odpowiadały wymogom kwalifikacyjnym.

Najlepiej wiosenna akcja była zorganizowana w powiatach: Tarnów i Oświęcim, najsłabiej w pow. Dąbrowa Tarnowska.

(Dokończenie na str. 2)

**Kim Ir Sen
i Peng Teh-huai
— bohaterami**

**Koreańskiej Republiki
Ludowo-Demokratycznej**

PEKIN

PREZYDIUM Najwyższego Zgromadzenia Narodowego Koreańskiej Republiki Ludowo - Demokratycznej postanowiło nadać tytuł Bohatera Koreańskiej Republiki Ludowo - Demokratycznej oraz wręczyć insygnia Orderu Sztandaru Państwowego I stopnia i medalu „Złota Gwiazda” — Przewodniczącemu Gabinetu Ministrów Koreańskiej Republiki Ludowo - Demokratycznej, Naczelnemu Dowódcy Koreańskiej Armii Ludowej, Marszałkowi Kim Ir Senowi — organizatorowi i przywódcy całego narodu koreańskiego go w jego sprawiedliwej, zwyciężczej wojnie narodowej przeciwko interwentom amerykańskim.

Prezydium Najwyższego Zgromadzenia Narodowego Koreańskiej Republiki Ludowo - Demokratycznej postanowiło nadać tytuł Bohatera Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej oraz wręczyć insygnia Orderu Sztandaru Państwowego I stopnia i medalu „Złota Gwiazda” dowódcy chińskich ochotników ludowych generałowi Peng Teh-huai'owi za wybitne czyny dokonane dla zapewnienia zwycięstwa narodu koreańskiego w zwyciężczej wojnie narodowej.

**W 21 dni wzniesiono
blok mieszkalny
dla budowniczych
Nowej Huty**

Z NOWEJ HUTY napływają stale meldunki o oddaniu do użytku izb mieszkalnych dla budowniczych tego największego obiektu Planu 6-letniego.

Ostatnio zarząd budowlany nr 3 oddał 81 izb mieszkalnych budynku nr 53 na osiedlu b-2 i 88 izb mieszkalnych w bloku nr 40, również na osiedlu b-2. Budynek ten wzniesiono w ciągu 21 dni.

Poza tym zarząd budowlany nr 1 uzyskał poważny sukces wznosząc rusztowania konieczne do robot wykonawczych wokół Domu Rzemiosła w okresie 2 miesięcy.

(Dasz)

Polska udzieli pomocy
Koreańskiej Republice
Ludowo - Demokratycznej
w odbudowie gospodarki narodowej

POLSKA Ludowa, która doznała straszliwych zniszczeń i cierpień w okresie najazdu hitlerowskiego i okupacji, ze szczególną sym

patią i zrozumieniem odnosi się do wysiłków, podjętych przez naród koreański i Koreańską Republikę Ludowo - Demokratyczną dla odbudowy barbarzyńsko zniszczonych przez agresorów miast, osiedli i zakładów produkcyjnych.

Dając wyraz temu stanowisku narodu polskiego, Prezydium Rządu PRL podjęło w dniu 28.VII. 1953 r. uchwałę o udzieleniu pomocy Koreańskiej Republice Ludowo - Demokratycznej w odbudowie gospodarki narodowej.

Pomoc tą wyrazi się w formie dostaw pewnych ilości maszyn, urządzeń i innych materiałów oraz w formie pomocy projektowej i technicznej w zakresie odbudowy niektórych zakładów produkcyjnych i miast.

»Ogromna, bezinteresowna pomoc i poparcie udzielone przez naród radziecki narodowi koreańskiemu — stanowi jeden z głównych czynników naszego zwycięstwa«

Depesza Kim Ir Sena do G. M. Malenkowa

MOSKWA

AGENCJA TASS ogłasza następującą depeszę Przewodniczącego Gabinetu Ministrów Koreańskiej Republiki Ludowo - Demokratycznej Kim Ir Sena do Przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR G. M. Malenkowa:

Do Przewodniczącego Rady Ministrów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich — towarzysza G. M. MALENKOWA, Moskwa

Szanowny Towarzyszu Przewodniczący!

Niech mi wolno będzie, w imieniu rządu i całego narodu Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, przesłać Wam i Waszej osobie rządowi radzieckiemu i całemu narodowi radzieckiemu wyrazy serdecznej wdzięczności za gorące gratulacje z okazji historycznego zwycięstwa narodu koreańskiego i chińskich ochotników ludowych w krwawej wojnie sprowokowanej przez imperialistów amerykańskich przeciwko narodowi koreańskiemu.

Jestem głęboko przekonany, że ogromna, bezinteresowna pomoc i poparcie udzielone przez naród radziecki narodowi koreańskiemu stanowi jeden z głównych czynników naszego zwycięstwa w trzyletniej ciężkiej wojnie w obronie wolności i niezawisłości ojczyzny przed agresorami amerykańskimi oraz niezawodną rekojmie pomyślnego urzeczywistnienia przez naród koreański stojących przed nim w związku z rozejmem niezmiennie doniosłych zadań pokojowego zjednoczenia czystego kraju i jak najszybszej odbudowy gospodarki narodowej zdemastowanej wskutek wojny.

Zadeklarowanie przez rząd radziecki gotowości udzielenia wszelkiej możliwej pomocy narodowi koreańskiemu, który przystąpił obecnie do wykonywania zadań związanych ze zjednoczeniem ojczyzny i budownictwem pokojowym, umacnianie naszą wiarę i jest dla nas natchnieniem do dalszych zwycięstw w pracy.

Przewodniczącemu Gabinetu Ministrów Koreańskiej Republiki Ludowo - Demokratycznej

KIM IR SEN

P. o. ministra spraw zagranicznych Koreańskiej Republiki Ludowo - Demokratycznej Li Don Gen przesłał do ministra spraw zagranicznych ZSRR W. M. Molotowa depeszę z wyrazami głębokiej wdzięczności za gratulacje w związku z podpisaniem porozumienia rozejmowego i zaprzestaniem wojny koreańskiej.

Dziś

6 stron

LODY PĘKAJĄ

Powieść

L

RUN już podniosła się wysoka, tylko w miejscach niższych czerniały wśród niej nasiąkłe wilgocią platy nieobeszłej ziemi. Bieda była tej jesieni z deszczami. Jeszcze, gdy kto miał grunt suchy, wyżej położony, to nawet mógł być z tego nadmiaru wilgoci. Ale w nizinach? Woda stała tam tygodniami, ziarno gniło, albo i w ogóle nie było jeszcze wysiane, no bo jak? — przecie nie w błoto.

Zając nie śpiesząc pokicał głębiej w pole. Młodzik, znając to było choćby po ciekawości, z jaką oglądał się za posapującym potworem. Nie opodał nasypu gmerało w ziemi stadko kuropatw.

Od samego Olszyna Paweł nie odchodził od okna. Chciał wpatrywać się we wszystko, co bieg pociągu odlatniał przed jego zgłodniałymi oczyma. Od Ketrzyna, gdzie przesiadł się na boczną linię, kręcącą się wśród niekończącej się przestrzeni lasów, przetykanych modrymi taflami jełonek, napięcie jego wzrosło. Oparł czoło o zakurzoną, niedojrzałą szybę, siąkał z przejęcia nosem, nie mógł dać rady z natłokiem myśli. Nowe wrażenia sprowadzały wciąż nowe skojarzenia, nie wiedział już, czego chce. Zrezygnował wreszcie. Jakby dla poparcia tej decyzji wyciągnął dłoń z kieszeni wytartych, świecących na siedzeniu portek, machnął nią w powietrze, ruchem tym pragnąc ostatecznie rozprószyć natrętność myśli.

Mocniej oparł się czołem o szybę, stał nieruchomy, patrzył chwile, tak jak człowiek głodny patrzy na rumiany, pachnący bochenek chleba. To były już jego strony rodzinne. Znał je dobrze, od dziecka przecie przemierzał wszystkie te drogi.

Pociąg przystanął ze zgrzytem, zatoczyli się ludzie, ubrani w większości, jakby to nie listopad, ale przynajmniej luty ścisnął już ziemie. Gramolili się baby z tobołkami, koszarą, kolyszącym krokiem parły w stronę małego budynku stacyjnego. Lokomotywa sapła dźwiękami, zawiadowca zawieszając przedkładał coś obsłudze pocztowego wagonu. Wreszcie zaszalował, podniósł czerwony chorągiewkę do góry. Niedooliwione koła zapiszczały przenikliwie, wolno nabierały rozpędu. Zawiadowca długo patrzył za odjeżdżającymi się wagonami.

W oknie wychylony wisiał Paweł, ze wzrokiem utkwiwionym w teren zabudowań stacyjnych. Wiele rzeczy zdumiewało go w czasie tej drogi. Najbardziej w Olszynie. Czekał parę godzin na połączenie, wyszedł na miasto. Pamiętał je z owych dni czterdziestego szóstego roku. Ponure było, straszło widniami wypalonych okien, bezdusznymi kikutami kominów, jak znaki ostrzegawcze wznoszących się na usypiskach ruin. Teraz, po sześciu prawie latach nie dostrzegł już żadnego podobieństwa do owego widoku. Na ruinach stały ściana nietykowane zreby nowych budynków. Dalej znów biegł las rusztowań. Gwaro było, jasne sklepy, mrowie ludzkie zaafektowane swymi sprawami. Stał zadumany, patrzył, wytrzeszczał oczy od szerokiego widoku ślepią, aż go jakieś łobuziaki jęły przedrwiwać. Wtedy ocknął się, zaskoczony wrócił na dworzec, zapomniał, że przecie nie jadł.

Teraz ta Bezdanka. Zawsze działo to była. Pamiętna dla niego o tyle, że stał przecie Trudę swoją do domu sprowadził. Wieleż to razy przejeżdżał tutaj, jeszcze przed wojną... A już po wojnie, która tyle zmieniła, ze smutkiem patrzył na rozwalony budynek stacyjny, na niechlujne podłogowanie, na zwaloną rampę i wyrwy w szeregu czerwonych domków, które od tyłu okalały Bezdankę.

Mizerna stacyjka stała teraz niby tak samo jak przedtem. Jedno z okien wyzierało arkuszem dyktu zastępującym szybę. Tym samym pewnie arkuszem co i przed sześciu laty. Tak, ale obok rósł fronton nowego budynku. Ale rozbudowana bocznica wiodła do szerokiej rampy, za którą długą linią ciągnął się nowozbudowany magazyn. I wyrwy w czerwonych domkach zabrakło.

Pokreślił głową, sam nie był pewien, z podziwem bardziej czy z niechęcią.

Pociąg znów stanął, znów ruszył, sapiąc przeraźliwie, jakby parowóz myślał wydawać ostatnie tchnienie. Jeszcze tylko przystanek Wądoły i już będzie jego miasteczko. Stamtąd pieszko trzeba będzie sypać piętnaście kilometrów do domu.

— Do domu... — powtórzył sobie te słowa półgłosem i jakiś lek targnął sercem. Sześć lat nie miał domu, sześć lat marzył o nim, śnił w niekończące się wiezione noce, liczył dni dzielące go od zwolnienia. Doczekał tego ranka, przyszedł nawet o parę miesięcy wcześniej. I nagle poczuł odciążenie. Jak przedtem zrywał się na żółwie tempo pociągu, tak teraz zdawało mu się, że pedzi jak express. Chciałby wstrzymać go w biegu, zwolnić jak tylko można najbardziej... Dom? Jaki będzie ten dom dla niego, który wraca tam z "piętnem mordercy"? Jak przyjmą go ludzie, własna żona i dzieci?

Zamyślił się, nie patrzył już na ciemnozieloną, napitą wilgocią gęstwinę leśną, na tafle jezior i rzadkie tutaj splachnie uprawnej ziemi. Dzieci... Widział je tylko raz przez te lata, w rok po aresztowaniu. Potem już matka nie przywoziła ich więcej na widzenia. Sama też zresztą rzadko bardzo bywała... Józek będzie miał już trzynaste lat, Marta będzie jedenaście skończyła? W tych latach już się myśli, już się wiele rozumie. Jak spojrzeć na ojca, który wraca z więzienia? Na ojca, który zabił człowieka? Może w ogóle znać nie chce, może będzie się wstydił? Może nie znajdzie dla siebie już domu, albo znajdzie zupełnie innym, w którym też poczuje się jak w niewoli?

Ciężkie westchnienie poruszyło pierś chudego człowieka. Wyprostował się, oderwał czoło od szyby, bezmyślnie wyglądał na pole, z którego zerwała się gromada wron i kołując krąkała tak mocno, aż głużyła sapanie i zgrzyt pociągu.

Na przystanku nawet nie pozwolił pociąg nie chciał stać dłużej, jakby i on chciał iść Kotarkowi na przekór. Od celu dzieliły go cztery kilometry: pięć minut jazdy.

Teraz dopiero poczuł zmęczenie i głód. Nie jadł nic od wczorajszego popołudnia. Właściwie obiad więzienny, jaki spalał znowa na odchodnym, był ostatnim jego posiłkiem. W Olszynie zapomniał o jedzeniu: zje chyba w miasteczku. Tu znów przypomniał znajomych, ich niechętnie spojrzenia, rozpytywania, uśmiechy i szepoty. Lepiej już iść prosto do domu. Przecie Trudę chyba się nie zmieniła? Przypomniał, usiłował przywołać przed nie obraz żony. Pojawiała mu się jakaś wychudła, zmierzowana, taka, jaką ją widział przy ostatnim widzeniu. Nie najlepiej wiodło się samej kobiecie. Wiedział o tym, czego innego zresztą się nie spodziewał. Ale teraz się chyba poprawi, gdy on zakasze rękawy, lepiej będzie w ich domu...

Dom... dom... powtarzał sobie to słowo w myślach, doznawał jakby olśnienia. Tyle razy mówiło się kiedyś to słowo dom. Ale nigdy nie przykladał do niego tej pełnej treści, tak głębokiej, tak trudnej do wyrażenia, a tak ważnej. Dom, to przecie było coś znacznie więcej, jak tylko stary, podmurzany budynek, jak meble w nim i stółki. Dom, to było coś innego. To była żona. Dzieci. To była świadomość odpo-

czynku po pracy, to był jakiś cel dążeń i starań. Dom to wreszcie była straszna tęsknota. Doznał jej przez te lata niemało. Szczytem marzeń był dlań właśnie powrót do nadmurszalego budynku, w którym powita go spracowana Trudka, powitają dzieciaki, a może i psiek stary, z bielmem na jednym oku, podkoczycie lasząc się pod rękę...

Nie otwierał oczu. Zatoniony w tych wspomnieniach, w tym nowym odkrywaniu głębszej treści dla dawnych pojęć nie usłyszał nawet od razu swojego nazwiska powtarzanego dobitnym głosem. Wreszcie zrozumiał, chciał poderwać się z miejsca z meldunkiem, jak to zawsze trzeba było czynić w więzieniu. Dopiero po sekundzie opamiętał się... przecie już jest wolny. Podniósł niechętnie oczy na stojącego przed nim człowieka.

Doktor Knabbe uśmiechał się przyjaźnie, wyciągał rękę na przywitanie, siadał tuż obok.

— To dobrze, że już wracacie, Kotarek, to dobrze — mówił cicho, a w głosie jego było jakieś ciepło, od którego topniała w sercu Pawła niechęć do ludzi.

Zdumiał go widok starego lekarza. Nie zmienił się, wyglądał tak samo jak dawniej. Przywiedła, pomarszczona twarz, żwawe brzośce, oczy biegające nieustannie z przedmiotu na przedmiot, jakby nigdy nienasycone widzeniem świata. Śmieszna, krótka brodka, którą też pamiętało od dziesiątków lat, zawsze tak samo mleczno — siwą. I ręce. Te ręce, niekształtne, odgięte nieco do tyłu. Patrzyli na nie ludzie z szacunkiem. To pamiętka obozu, do którego trafił stary Knabbe krótko po dojściu monarchistów do władzy. Wykreślano mu je tam w stawach, zmuszono w gestach do zeznań. Wrócił wtedy po pięciu latach, jeszcze bardziej przywiedły, ale tak samo pełen życia, tak samo oddany ludziom, tak samo łaskawym bystrzymi oczyma.

Patrzył teraz na Kotarkę, ślizał się spojrzeniem po jego twarzy, po całej postaci, po starym, wyswiechtanym ubraniu.

Uśmiechnął się spod swej brodki, poglaskał łagodnie wspartą o kolano dłoń niedawnego więźnia.

— Trudna czeka na was dopiero w styczniu. To się kobieta ucieszy... — Zastanowił się chwilę i dorzucił szybko. — Dzielną kobietą, dzielna! Macie czego się cieszyć. Dobrze dawała radę.

Wspomnienie żony uśmiechem położyło się na ustach Kotarkę. Serdecznie spojrzał na lekarza.

— Pan doktor ja widział? — zapytał, zawisł wzrokiem na skrytych w gęstwinie włosów wargach, łapczywie szukał tam odpowiedzi.

— Przed paru dniami. Przez te wszystkie lata spotykaliśmy się często. Lecyliem waszego Józka. Duży chłopak, nie poznacie go nawet...

Paweł przypomniał sobie, żona mówiła mu przy widzeniu, że Józek przechodził ciężkie zapalenie płuc. Knabbe właśnie uzdrowił go, leczył z całym oddaniem, nie chciał potem przyjąć zapłaty. Powiedział, że jak Kotarek wróci, to odda...

Sięgnął szybko do kieszeni, gmerał w niej, wyciągnął szmatkę z zawieszonymi w niej pieniędzmi. Zarobek pięciu lat pracy. Pracował w więzieniu jako stolarz. Na wychodnym wręczono mu tę sumkę. Rozsupiał węzełki, zaszeleściły banknoty. Wtedy spojrzał w oczy doktora.

— Żona mówiła... o Józku... Jestem panu winien, wiele? Mam tu pieniądze...

Lekarz zszedł się, oczy lśniły gniewnie. Ręką ujął dłoń Kotarkę, zaczął ją razem z węzełkiem. Zaszeleściły mięt banknoty. Paweł zdumiał się siłą tej wydręczonej dłoni. Kto by pomyślał?

— Zostawcie to, Kotarek, jeżeli chcecie, abyśmy zostali przyjaciółmi. Nie nie jesteście winni. Wam samym pieniądzą będą teraz potrzebne. Nie tak to łatwo będzie od razu wrócić do życia! Musicie rozejrzeć się za robotą, wyszukać coś dla siebie. Każdy grosz teraz potrójnie wart.

Uśmiechnął się szeroko. Pawełowi rozlało się coś ciepłą falą po skołatanym sercu. Odpowiedział uśmiechem. Knabbe rozjaśnił się:

— No to i porozumieliśmy się...

Śmiesznie mówił po polsku. Szczególnie miękko zgłoski brzmiały u niego twardo, chrapliwie. Kiedyś płał jeszcze przypadki, nie mógł sobie z nimi poradzić. Teraz została tylko twardość w głosie, tej nie mógł już zmienić. Zresztą specjalnie się i nie starał.

Od chwili spotkania nurtowało Kotarkę jedno zasadnicze pytanie. Odważył się:

— To pan doktor nie wyjechał? Został pan tutaj? Dlaczego?

Knabbe patrzył mu spokojnie w oczy.

— Zostałem, władze polskie zgodziły się na to... I myślę, że nie przestałem przez to być Niemcem... chociaż się tutaj nie urodziłem, związałem się z tym krajem...

Pociąg zazgrzytał, zapiszczały przenikliwie koła wagonów, gwar ludzkich głosów wypłynął person.

Knabbe urwał, uśmiechnął się jeszcze do Pawła.

— Zajdzie kiedy do mnie, Kotarek. Albo ja do was wpadnę. Głowa do góry, chłopie!

Spieszył bardzo, Paweł rozglądając się przed budynkiem dworcowym widział, jak huśtając trzymaną w ręku walizkę zmierzwał żwawym krokiem ku zabudowaniom samotnie widniejącym za miasteczkiem.

Kotarek spoglądał teraz po mijających go przechodniach. Nie dostrzegł znajomych twarzy. Trochę rażniej zrobiło mu się na sercu po rozmowie z lekarzem. Przywitał go przecie Knabbe... żywcie. Może i inni nie będą wypominali tego morderstwa? Wielu zna przecie prawdziwe podłoże sprawy... — Znowu zaszepcił się. — Tak, ale wiele więcej jest takich, którzy nie znają? Dla nich Kotarek Paweł zawsze będzie zbrodniarzem, zabójcą. Może będą nim straszyc własne swe dzieci...

Opadał go jakaś bojaźń, gdy wolno ciągnąć nogami, mazerował wzdłuż miasteczka. Ze zdumieniem widział odbudowane domy, oczyszczone z gruzów ulice, minal go szeroki, niezgrabny autobus przepelniony pasażerami.

Ludzie też wydali mu się jacyś inni. Nie było tego nerwowego pośpiechu, co owych pierwszych miesięcy po objęciu terenu przez władze polskie. Nikt nie dźwigał w kierunku dworca wypchanych tobołów, nie widać było pokątnych targów, nie wyłaniały się ze zrujnowanych domów patrzące spod lba postaci poszukiwaczy „trofeów“.

Ktoś przystanął na widok Pawła, przyglądał mu się uważnie, powoli zawrócił w swoją drogę. Kotarek uczył jakieś drgnięcie bólu około serca. No tak, patrzył na niego jak na zbrodniarza, ze zdziwieniem, że znalazł się między porządnymi ludźmi.

Pogodny nastrój jako następstwo rozmowy z Knabbem zanikał teraz zupełnie. Paweł szedł ze zwieszoną głową, nierównym, utykającym krokiem, tak charakterystycznym dla ludzi, którzy długie lata spędzili w więzieniu. Nie oglądał się już na strony, nie dostrzegał przeobrażeń, jakie w ciągu tych lat nastąpiły w życiu i wyglądzie miasteczka. Chylikiem, bokiem omiinał rynek, gdzie najłatwiej było o spotkania, na których mu najmniej zależało. Skręcał na

prawo obok budynku poczty, którego tu jeszcze przed sześciu laty w ogóle nie było, gdy od strony kiosku ze słodyczami i wodą sodową zabrzmiął nagle ostry, starczy dysz-kant.

— Matko Najświętsza, toż ze to Kotarek!

I już zbliżało się ku niemu pośpieszne dreptanie. Chcac nie chcąc przystanął. Poznał po głosie Praużulową. Gdy zwrócił na nią spojrzenie, w pierwszej chwili aż się przestraszył. Pewnie, że i wtedy miała już dobrze koło siedmiu krzyżyków, ale trzymała się jeszcze prosto, w robocie nie ustępowała młodym.

Teraz aż schylił się musiał, by ująć wyciągniętą ku sobie wychudłą straszliwie dłoń, wysuwającą się spod zgiętego w kablak ciała.

Zdumiał, stał z otwartymi ustami, nie mógł się nadziwić tej zmianie.

Praużulowa zachichotała zgryźliwie.

— Co, synku, poznać trudno? Prawda? Skreśliło Praużuliche w kłębek, że ani podobna do owej świcy, jakąś przed laty tutaj ostawił... Nic to, ale ziola i jagody łatwiej mi teraz zbierać, schylać się nie potsebuje... — znów chichotała, a Kotarkiem poderwało jakieś gorące współczucie, żal serdeczny.

Praużulowa przekrzywiła nieco głowę i tak z ukosa patrzyła na szupłego mężczyznę, mówiła jakby do siebie:

— Kotarek, seć lat, a wrócił. Nawet z więzienia się wraca. Tylko z wojny się nie wraca... Wilhelm nie wrócił, Józef nie wrócił, Gustaw zaginął... — w ostrym, skrzypiącym głosie zadrgała ni to złość ni to wyrzut do losu, do ludzi, do siebie. — Wszyscy wracają z różnych stron świata, z więzień, z obozów, tylko żaden z moich się nie odezwie...

Paweł zapytał łagodnie.

— A co, od Gustawa żadnej wieści nie było?

Potrząsnęła żalostnie głową. Starannie zczesane, rzadkie kosmyki włosów przeleżały spod chusty. Zabiadałła.

— Mało tych zmarłych, jeszcze mnie staro po milicjach ciągną. Znowu wezwanie przysłał, dzisiaj na dziesiąto. Godzinami wypytują, nie wiedzieć o co...

Pomyślał, że nic tu nie wystoi. Co tam ma słuchać biadoleń. A jeśli Praużulowa ma jakieś sprawy z milicją, lelepiej się z nią nie zadawać, jeszcze tak od razu go powrocie z więzienia. Doświadczenie go nauczyło, wołał być ostrożny. Pożegnał się szybko. Z tyłu poleciało jeszcze za nim wołanie:

— A pokłoń się tam pięknie Trudce. Zajrże kiedy do was...

Skinął głową. Stawał właśnie przy kiosku, przyszło mu bowiem na myśl, że nie można przecie pokazać się dzieciom z próżnymi rękoma. Kupił torbę cukierków, jakieś pierniki. Wesele mu się zrobiło — z pierwszym spotkaniem już coś przyniesie.

Szukał wzrokiem przystanku. Knabbe wspominał mu, że kursują już autobusy w tamtym kierunku. Od szosy zastanie mu wtedy nie więcej nad trzy kilometry. Autobus już stał, natłoczony, ludzie cisnęli się jeden obok drugiego. Paweł rad był z tego. W ciśniecie każdy zajęty jest tylko sobą, nie przygląda się pasażerom. On zaś nie chciał już więcej żadnych spotkań. Za wiele było tych wrażeń!

Opłacił bilet. Autobus ruszył, sunął gładko po asfaltowej jezdni. Kotarek myślał o Praużulowej. Żał mu było kobiety. Trzech synów miała. Wszystkich powołano do wojska. A potem zaczęły przychodzić oficjalne zawiadomienia Wehrmachtu. Pierwszy poległ „ku chwale ojczyzny“ Wilhelm. Było to gdzieś w kampanii afrykańskiej. Potem zawiadomienie doniosło o „bohaterskiej śmierci“ Józefa, tym razem pod Stalingradem. O najmłodszym, Gustawie, nie było żadnych wieści. Ostatni list, jaki matka od niego otrzymała, datowany był z Francji, jeszcze przed inwazją. Potem zaginęły wszelkie śluchy. Jeżeli nie odezwał się do dzisiaj, to pewnie, że nie było go między żyjącymi. I tak kobieta straciła trzech synów. Poto ich chowała! Czyż trzeba się dziwić, że tak ją przysięgli zmartwienia do ziemi? Ale co to znowu za przesłuchania w milicji? Zbroiła coś?

Wzruszył ramionami. Niczego się tutaj nie domyślił. Zresztą ważniejsze ma swoje kłopoty.

Na tym odcinku asfalt był mocno powybijany. Autobus trząsał silnie, zarzucał ze strony na stronę. Pasażerowie przewalali się w takt tych zarzucań. Mimo tioku, niesprzyjającego rozmowie, w samochodzie brzęczało jednak jak w ulu. Paweł chwycił urywki rozmów. W pewnej chwili zdało mu się, że o nim mowa. Nieznany głos informował szeptem.

— ...Napewno on. Pamiętam tak twarz. Człowieka zabił, teraz pewnie go wypuścili. Szwab przekleję...

W pierwszej chwili nie myślał się nawet odwracać. Świadom był tego, że jego osoba wywoływać będzie różne nieprzychylnie szeptania. Ostatnie słowa obruszyły go jednak mocniej. Znowu się zaczyna...

Obejrzał się gniewny. Patrzyła na niego wąsata twarz, znana skądś, nie mógł jednak przypieć do niej żadnego nazwiska. Wąsacz spotkał się ze spojrzeniem oczu Kotarkę, opuścił głowę, zmienił temat rozmowy.

Autobus przystanął. Konduktorka zawołała młodym, wesolym głosem:

— Borszuny. Tartak.

Prześcinał się przez tłum. Oprócz niego wysiadła tylko jakaś młoda kobieta. Przepuścił ją przodem. Powoli ruszył przed siebie, zasłonięty na chwilę dymem spalin samochodowych. Dziewczyna obejrzała się za nim z uśmiechem.

Paweł rad był, że nie spotkał na drodze nikogo. Było już pewnie około pierwszej, kobiety smały się przy kuchniach, o drugie bowiem kończyła się praca w tartaku. Tu i ówdzie bawili się przy drodze dzieciaki, te jednak nie zwracały na obcego żadnej uwagi.

W lewo skręcała wiejska droga. Paweł wsunął się na nią z westchnieniem ulgi. Opanowywał go jakiś lek ludzi. We wszystkich widział swych wrogów. Wróciły wspomnienia pierwszego roku więzienia, kiedy jak zaszczute zwierzę krył się przed współwięźniami po kątach celi, żując nieustannie w myślach swą gorzką krywdę. Potem to jakoś minęło, przypominało się tylko rzadkim nawrotami w momentach jakiejś szczególnie ostrej tęsknoty za wolnym życiem, którego go pozbawiono.

Droga, luskająca kałużami szeroko rozlanego błota wprowadziła go przez seledyn ozimów w gęsty las jodłowy, ciemnymi ścianami dochodzący już po jego rodzinne progi. Aż przystanął, tak oszołomił go znany zapach szerokich drzewnych obszarów, zapach, za którym również tęsknił w nieprzepasane noce, zapach, który nigdy nie doleciał do murów więzienia w Sztumie.

Wdychał ożywcze, nasiąkłe jesienną wilgocią powietrze. Wzrokiem starał się przebić gęstwą szeroko rozsiadłych gałęzi jodłowych, stykających się z wysokim stropem bujnego podszycia. Cieszył wzrok mocną barwą jesienną zieleni. Monotonność ożywiały rzadkie drzewa osiki i przydrożnych klonów, powiewające resztką kolorowych liści. Jeden z listków z szalestem otarł się o ubranie Pawła. Przytrzymał go dłoń, potem rozstawił palce, liść przeszedł się przez nie, jakby niechętnie, kołując, opadł na ziemię.

(1, 2, 3)

(D. c. n.)

Zofia Nałkowska
pisze
drugi tom
„Węzłów“

o czym poinformowała
„Echo Krakowskie“

w rozmowie odbytej
z okazji

otrzymania
Nagrody
Państwowej

BALE ściany domu pracy twórczej Polskiej Akademii Nauk w Madralinie pod Warszawą przeblyszają pomiędzy zielenią sosen.

To tutaj w ciszy pracuje tegoroczna laureatka Państwowej Nagrody Artystycznej I stopnia — Zofia Nałkowska.

— Jestem bardzo rada, mówi zaraz na wstępie znakomita pisarka — że tutaj się znalazłam. Mam tu dwie rzeczy, wskrzeszające najdawniejsze wspomnienia młodości: napród jest to atmosfera zagadnień naukowych, która cechuje nawet najzwyczajniejsze rozmowy goszczących tu uczonych; następnie ten płaszczysto — sosnowy typ krajobrazu, który wykolywał moje dzieciństwo w Domu nad Łakami.

— Tutaj dotarła do pani wiadomość o nagrodzie?

— Tak, wiadomość o przyznaniu mi Państwowej Nagrody otrzymałam tutaj i wyznaje, zrobiła mi wielką przyjemność. Tym więcej, że krytyczny stosunek współczesnej krytyki do moich pierwszych książek uważam za uzasadniony.

— Zaczęła pani pisać bardzo młodo?

— Tak. Pragnęłam przypomnieć moim młodym czytelnikom, że to mając lat jedenaście ujrzałam mój pierwszy wiersz w „Przeglądzie Tygodniowym“, piśmie dla dorosłych, redagowanym przez poważnego starszego pana — Adama Wiślickiego. Nie jest to bez znaczenia wobec wiadomości 50-lecia mojej twórczości. Dodam, że wiersz był uczuciowy i zaczynał się od słów: „Pamiętam letnią noc...“

— Kiedy spojrzysz pani wstecz na swój wielki dorobek, czy potrafi pani sformułować, co było tym, co łączy całą twórczość, mimo wszystkich przemian, jakie w niej zachodziły?

Autorka mówi powoli, z namyślem, jak gdyby z trudem:

— Myślę, że niezależnie od przesunięć tematycznych i zmieniających się przez tak długi czas ujęć formalnych mego pisania, tym co mi przyswiewało w moim dość pracowitym życiu była pewnością, że największym dobrem człowieka jest drugi człowiek.

— Tak, i ten humanizm widoczny w całej twórczości pani doszedł, mam wrażenie, do szczytu w powojennej książce „Medaliony“.

— Nie napisałabym nigdy „Medalionów“, gdybym nie pracowała zaraz po wojnie w Komisji do Badania Zbrodni Hitlerowskich, mówi Nałkowska.

— Czy można wleźć, czego mogą czytelnicy teraz od pani oczekiwać, oczywiście poza licznymi wznowieniami? (Jedną z książek Nałkowskiej „Granica“ doczekała się obecnie aż... jedenastego wydania).

— W tych dniach odpowiada Nałkowska — ukaże się nakładem „Naszej Księgarni“ książka „Mój ojciec“. Jest to młodzieńcza odmiana dużej pracy o ojcu mym Wacławie Nałkowskim, którą mam teraz na ukończeniu, a która nosi tytuł „Życie wznowione“.

— A to? — pytam, niedyskretnie spoglądając na rozrzucone po stole kartki świeżo najwidoczniej zapisane pięknym czytelnym charakterem pisma Nałkowskiej.

— To dobiega już naprawdę koniec dawno zapowiadzianego drugiego „Węzłów“ życia.

W najbliższym więc czasie ujrzymy aż trzy nowe książki Zofii Nałkowskiej. Wiadomość ta ucieszy niewątpliwie czytelników.

W cisze, stojąc za oknami, wdziecra się donośny odgłos gongu, wzywającego mieszkańców Madraliny na obiad. Czas się pożegnać.

Rozmowę przeprowadziła K. B.

KAŻDY
KAWALEK ŻŁOMU

to cegielka
w nowym
domu

**Bogaty asortyment
nowych pomocy
nauczycielskich
otrzyma młodzież
w nadchodzącym roku
szkolnym**

W CAŁEJ pełni trwają przygotowania do zbliżającego się nowego roku szkolnego.

Przygotowywany asortyment pomocy szkolnych wzrósł o 30 proc. w porównaniu z rokiem ubiegłym i obejmuje ok. 2.500 najrozmaitszych pozycji.

56 tys. map wszelkiego rodzaju, 6 tys. globusów indukcyjnych — oto nie które z pomocy do nauki geografii, które rozprowadzone zostaną w br. do szkół całego kraju.

W bieżącym roku, w znacznie większej ilości niż w latach ubiegłych przygotowane zostały zestawy estetycznie wykonanych barwnych tablic o tematyce polityczno-społecznej. M.in. opracowane zostały tablice obrazujące poszczególne etapy rozwoju socjalistycznego uprzedmiotowienia naszego kraju, tablice ilustrujące pracę rolnika w spółdzielni produkcyjnej, artystyczne plany z wzorami regionalnej sztuki ludowej z różnych okolic kraju.

Ciekawą nowością, którą otrzyma młodzież szkół podstawowych w bieżącym roku, są tablice pomocnicze do nauki ortografii zapatrzone w komplet ruchomych liter. Tablice te znajdują się już w sprzedaży w punktach zbytu Centrali Zaopatrzenia Szkół.

Trzeba zlikwidować bolączki Ośrodka Zdrowia w Miechowie

W 1949 r. Ośrodek Zdrowia w Miechowie przeszedł się z ciasnego i niewygodnego pomieszczenia do nowoczesnego budynku przy ul. Sienkiewicza. Tym samym kłopoty lokalowe zostały zlikwidowane. Obecnie w przestronnych i jasnych salach Ośrodka mieszczą się przychodnie, specjalistyczna i podstawowa oraz poradnia matki i dziecka. Ogólna ilość przebadanych w przychodniach pacjentów waha się codziennie w granicach 130 — 150, a w dni, gdy odbywają specjalistyczne zabiegi, znacznie wzrasta.

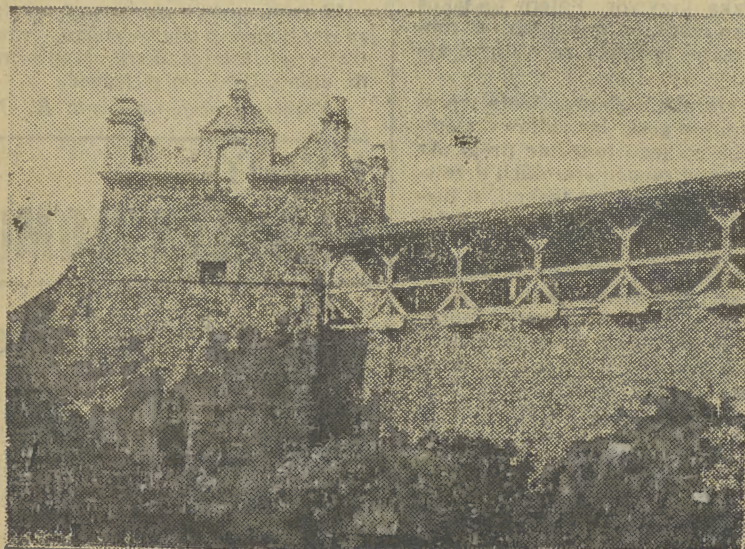
Ośrodek napotyka na poważne trudności. Remont samochodu trwa już parę miesięcy i w chwili obecnej nie ma nadziei, aby został szybko ukończony. Należy więc albo przyspieszyć remont, albo przetrwać okres jego trwania. Należy też do dyspozycji Ośrodka mieć przynajmniej jeden samochód. Ośrodek wyszukuje zastępcę pomieszczenia. Trzeba byłoby również rozstrzygnąć sprawę przeniesienia Pogotowia do innego lokalu, aby umożliwić kierownikowi Ośrodka urządzenie drugiej, koniecznej przychodni dla dzieci. Wreszcie sprawa przydziału na stałe lekarza rentgenologa i ostatecznie sprawa o którą walczą kierownik Ośrodka, tj. przydział resztów ki dworskiej, która umożliwiłaby założenie prewentyrium dla zagrożonych gruźlicą z pow. miechowskiego. Wszystkie te bolączki przekazywamy kompetentnym władzom do rychłego rozpatrzenia. (Mar.)

Na stromym brzegu Dunajca w Nowym Sączu stanął w pierwszej połowie XIV wieku zamek królewski, który w ciągu wieków zmieniał swój wygląd architektoniczny. Do roku 1945 zachował się głównie budynek zamkowy i część murów obronnych.

W styczniu 1945 r. wycofujący się z miasta hitlerowcy wysadzili zamek w powietrze, tak, że pozostały z niego tylko gruz i fundamenty.

Po uporządkowaniu i odgruzowaniu wzgórze zamkowe rozpoczęto odbudowę. Dzięki dotacjom uzyskanym z Ministerstwa Kultury i Sztuki prace postępują szybko naprzód.

Na zdjęciu fragment odbudowywanego się zamku Jagel-

SŁYNNY KONCERT MOSKIEWSKI wykonany przez artystów polskich w obecności Józefa Stalina

nagrany zostanie na płycie

**Nie tylko nowości muzyczne
ale także nowości techniczne
przygotowuje obecnie
Zakład Nagrań Dźwiękowych**

CZY wiecie czym różni się od zwykłych płyt gramofonowych, płyty mikrorowkowe, które już niedługo ukazać się w sprzedaży? Czy słuchając może kiedyś całej „Niedokorowej symfonii” Schuberta, odtworzonej z jednej, normalnej wielkości winiobrotowej płyty mikrorowkowej na której utrwalili można... Ale o tym porozmawiamy później.

Przed trzema miesiącami powstał Warszawski Zakład Nagrań Dźwiękowych, który zajmuje się wyrobem i oceną przeznaczonych do nagrania utworów, kierując pracą specjalnie do tego celu zorganizowanego zespołu kompozytorów, literatów i wykonawców, no przede wszystkim utrwalając na taśmie magnetofonowej melodie, które później zostają w mechanicznym procesie przeniesione na płyty.

Kronika filmowa

Z NANY radzieckiej dramaturg E. Gąbryłowicz opracowuje scenariusz do filmu „Szerszeń” w oparciu o powieść angielskiej autorki E. L. Vonnicht pod tym samym tytułem, znanej polskim czytelnikom. Akcja filmu rozgrywać się będzie w 2 połowie XIX w. we Włoszech.

I. Erenburg współpracuje przy scenariuszu opartym na jego ostatniej powieści pt. „Dziwotałala”.

Reżyser Michał Romm zrealizował w wytwórni Mosfilm wielki film historyczny pt. „Admirał Ussakow”. Czas akcji przypada na drugą połowę XVIII wieku, na okres powstania floty czarnomorskiej. W filmie tym zobaczymy szereg ciekawych scen batalistycznych na morzu, ukazujących wspaniałe zwycięstwo floty rosyjskiej nad flotą turecką.

CZECHOSŁOWACJA
LAUREATAMI tegorocznych nagród państwowych są następujący filmowcy: reż. Karel Steklý — za realizację filmu „Anna proletariuszka”, reż. Vladimír Vězek — za realizację filmu „Jutro będzie się wszędzie tańczyć”, reż. kpt. Ivan Fricz — za realizację filmu dokumentalnego „Zwycięski pochód”, zespół realizatorski filmu „Porwanie”, reż. Jiri Krejčík i scenarzysta Jiri Marek — za film „Nad nami świta”.

WĘGRY
W BUDAPEŚCIE powstaje dwuseryjny kolorowy film pt. „Wzburzyło się morze”, reżyserii Kalmana Nadasy. Jest to dramat historyczny z okresu powstania 1848 r., mówiący o przyjaźni polsko-węgierskiej. Symbolem tej przyjaźni jest wspólna walka Polaka generała Józefa Bema i jego adiutanta, wielkiego poety węgierskiego Petőfiego o wolność narodową i społeczną. W roli generała Bema występuje Zoltan Maklary. Pierwsza seria filmu jest już ukończona, seria druga znajduje się w toku realizacji.

Stare ludowe tańce i pieśni, wiejskie zabawy i chłopskie wesela — stanowią treść średniometrażowego filmu folklorystycznego pt. „Wesele w Esceru”, reżyserii László Kalmara realizatora popularnego u nas filmu pt. „Pani Dery”.

lonów tzw. „Baszta kowalska” z częścią murów obronnych. W odbudowanym zamku znajduje się pomieszczenie Muzeum Ziemi Sąddeckiej, zaś — baszta oddana zostanie do użytku nowosąddeckiemu oddziałowi Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii. (Fot. koresp. R. F.)

MOSKIEWSKIE PRZEDSTAWIENIE „HALKI” NA PŁYTACH

TA nowa młoda placówka kulturalna może już dziś poszczycić się nie lada dorobkiem: nagraniem moniuszkowskiej „Halki” i koncertu moskiewskiego, który zaszczylił swą obecnością Józef Stalin.

„Halkę” w wykonaniu zespołu Opery Poznańskiej i koncert moskiewski nagrywano z dużą pieczołowitością i zapalem, w jednej z trzech najakustyczniejszych sal Europy — Auli Uniwersytetu w Poznaniu. O staranności na grania może świadczyć fakt, że celem zachowania pełnej autentyczności koncertu zaproszono specjalnie do Polski radzieckiego pianistę, lego samego, który akompaniował naszym śpiewakom Marii Poltynównie i Andrzeja Holskiego w czasie występu w Moskwie.

Piętnaście płyt z „Halką” i 17 koncertem moskiewskim, ukazać się w sprzedaży w ozdobyńcach kasetałach jeszcze w październiku tego roku — Miesiącu Przyjaźni Polsko-Radzieckiej.

ANTOLOGIA MUZYKI ODRODZENIA

OBCENIE Zakład prowadzi prace nad realizacją trzeciego dzieła: „Antologii Muzyki Odrodzenia” — opracowanej przez profesorów: Z. Lisę i J. Chomińskiego. W Antologii, której głównymi wykonawcami będzie polski chór pod dyktando St. Stuligrosza i chór wraz z orkiestrą Polskiego Radia pod dyr. J. Kołaczewskiego, znajdują się utwory Jana z Szamotuł, Macieja Żelińskiego, Mikołaja Gołkowskiego i liczne anonimowe.

Antologia będąca jeszcze jednym cennym dokumentem naszej kultury narodowej, ukazać się w sprzedaży również przypuszczalnie z końcem b. roku.

PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

BOGATE i ciekawe są plany pracy Zakładu Nagrań Dźwiękowych. Jeszcze w tym roku nagra się koncerty fortepianowe E-moll i F-moll Chopina w wykonaniu Haliny Czernej-Stefanowskiej i Jana Ekiera z towarzyszeniem orkiestry Filharmonii Warszawskiej. Poza tym przewiduje się nagranie utworów Szymanowskiego, Karłowicza i kompozytorów obcych oraz nagranie licznych arii operowych, a między nimi pięknej arii Igora z opery „Książę Igor” Borodina.

Niezapomniano też o muzyce popularnej i tanecznej. Tu wspomnieć trzeba o nowej formie współpracy Zakładu Nagrań z kompozytorami: autorami tekstów, która jak dotąd daje doskonałe wyniki. Mianowicie utworzono 10 dwuosobowych kolektywów, w skład których wchodzi jeden kompozytor i jeden pracujący z nim „tekściarz”. Utwory napisane przez kolektywy wykonuje nowopowstała orkiestra taneczna Stefana Rachonia.

Już w najbliższych miesiącach na być będziemy mogli około 100 nowych płyt z muzyką taneczną w nagraniu orkiestry J. Cajmiera i J. Haralda, chóru Czejandry, M. Foggy, J. Godlewskiej i A. Boguckiego. Ukazać się też w sprzedaży nagrania popularnych piosenek: „Wio koniku”, „Daleko daleko”, „Człowiek” i „Na strażnicę”. Ciekawą pozycją będzie komplet płyt dla dzieci specjalnie przystosowanych do programów przedszkolnych.

W początkach przyszłego roku nagrane będą również recytacje utworów Mickiewicza i Cichowicza w wykonaniu najlepszych artystów scen polskich: Sołtyskiego, Zelwerowicza, Adwentowicza, Brydzińskiego, Kurnakowicza i innych.

Zapomniano tylko o muzyce operkowej. Szkoda, że poza nagraniem uweriury z „Zemsty” nie pomyślano na przykład o „Krajinie uśmiechu”, czy też „O swoim jedynym wierzchu” Dunajewskiego.

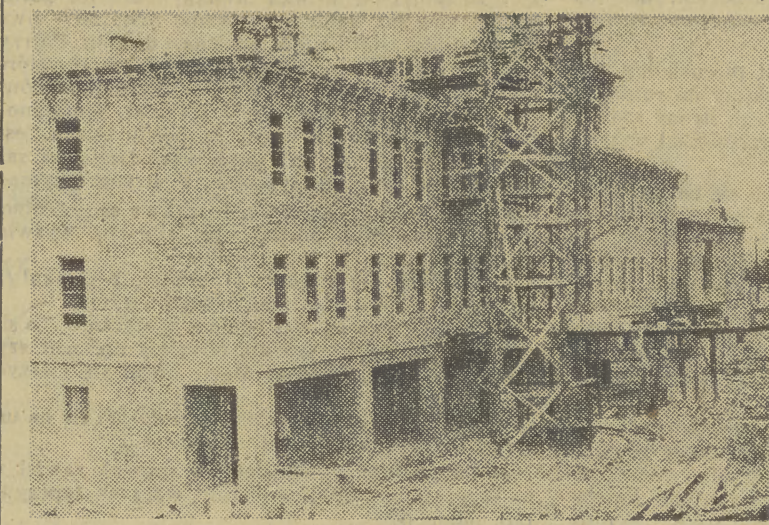
NOWOŚCI TECHNICZNE

OPROZ wielu nowości muzycznych Zakład Nagrań Dźwiękowych przygotowuje również i nowości techniczne. W przyszłym roku rozży zapoznać komitet blokowy.

pocznie się produkcję płyt mikrorowkowych. Wprowadzenie mikrorowka zaoszczędza połowę miejsca i pozwoli na nagrywanie na jednej płycie zamiast dwóch — czterech utworów. Prowadzi się również próby z płytami mikrorowkowymi winiobrotowymi. Na każdej takiej płycie można utrwalić utwór, którego czas wykonania przekracza nawet 45 minut.

Na koniec dodać trzeba, że już w najbliższych dniach do Warszawskich Zakładów Fonograficznych zostaną sprowadzone nowe urządzenia techniczne, które pozwolą na znaczne polepszenie jakości i zwiększenie produkcji i nagrań płyt.

ANDRZEJ NOWALINSKI

Obok Nowej Huty rośnie spółdzielcza wieś W Krzysztoforyczach umacnia się sojusz robotniczo-chłopski

O D przystanku autobusowego w Dojazdowie na trasie z Krakowa do Proszowic prowadzi polna droga wijąca się wśród zielonych łąk i gęstych lasów dojrzałego już zboża. Do Krzysztoforycz pozostało jeszcze cztery kilometry. Idziemy wolnym krokiem ukrywając się w cieniu przydrożnych akacji. Po prawej stronie rozciąga się szeroki widok na potężne budowle Kombinatu Nowej Huty. Przed nami duży zagajnik, pośród którego bieleją ściany jakiegoś obszernego budynku.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

Czytelnik Z. W. Uwagami na ten temat zainteresujemy Polskiego Związku Wędkarskiego, Kraków, ul. Karmelicka 6. (1844)

„Czytelnik” — Kraków. Interwencji w Dyrekcji KZG. (1821)

Rupniewska E. Kraków, Karmelicka 12. O wyniku dochodzeń i ewentualnych zmianach personalnych zawiadomimy. (1816)

Karczmarczyk Karol, Kraków, ul. Mała 4. Z chwilą przeprowadzenia kontroli przez PIH Wydział Handlu zawiadomimy o wynikach. (7835)

Lokatorzy, Kraków, ul. Szlak 13. Interwenujemy. (1842)

A. Wiśniewski — Skomielna Biała. Trudności techniczne — brak odpowiedniej ilości tabory nie pozwala na częstszy przyjazd kina objazdowego do danej miejscowości, aniżeli raz w miesiącu. (1733)

Sternal Franciszek — wieś Brzozowa, p-ta Dobocze. Kursy dla traktorzystów organizuje Prez. Woj. RN. Wydział Rolnictwa — Oddział Szkolenia Rolniczego. Ostatni kurs rozpoczął się 5 lipca br. W sprawie ewentualnego przyjęcia należy zwrócić się do w/w Oddziału, w Krakowie, ul. Łobzowska 67. Dyrekcja Okręgowa Szkolenia Zawodowego mieści się w Krakowie, przy ul. Dietla 90. (1802)

Julia Ilnicka, Kraków, ul. Odrowąża 38. Sprawa powyższa zainteresujemy Prez. MRN. (1873)

Jan Wierzbę, Kraków, Powiśle 10. W sprawie przyspieszenia wypłacenia prowizji interwenujemy w Dyrekcji Kol. Zakładów Gastronomicznych. (1875)

Elżbieta Dziedzicówna, Kraków, ul. Kremerowska 12. Zasiłek rodzinny otrzymacie po przedłożeniu w rachubie plac wymaganych druków ZUS. (1861)

Włodzimierz A., Kraków. Związując z ogrodzenia druty kołczaste przy ul. Łobzowskiej 22 usunęliśmy. (1782)

Teofila Narusiewicz, Kraków. Zażalenie przekazujemy do wiadomości Wydziału Zdrowia. (1750)

„Lokatorka” Kraków, ul. Różana 48. Z powyższymi okolicznościami należy się zapoznać komitet blokowy.

Z przeszłości naszych ziem

Dunajec — wodny trakt handlowy

JEDNA z najstarszych dróg handlowych w Polsce łączących Karpaty z Bałtykiem stanowiły bystre wody górskich rzek: Popradu, Dunajca i Wisły. Szczególnie Poprad przedzierający się z dalekiego Spisza i Orawy do rozległej, niekolkowej doliny sądeckiej. Wodami Popradu aż do założenia w tych stronach pierwszej linii kolejowej płynęły zbite na smrekowych bierwionach flisackie tratwy zwane w XVI i XVII w. „pływami”, „pletami”, „pletami” wiozące z dalekich miast

Węgier i Słowacji do Sącza, Krakowa, Warszawy i Gdańska — najbardziej atrakcyjne podówczas towary. Z dalekiego Kreczmarku, Lewoczy, Podolińca, Lubowli spławiano różnorodny towar poczynając od korzeni i tkanin a skończywszy na hakowniach. Na straży tej najbardziej uczęszczanej drogi wodnej stały w równe grody w Sączu, Ryturze, Muszynie.

O niezwykle ożywionym ruchu handlowym na tym szlaku świadczą stare — ciekawe zapiski i dokumenty znajdujące się w zbiorach sądeckich i koszyckich, a pochodzące z XVI i XVII wieku.

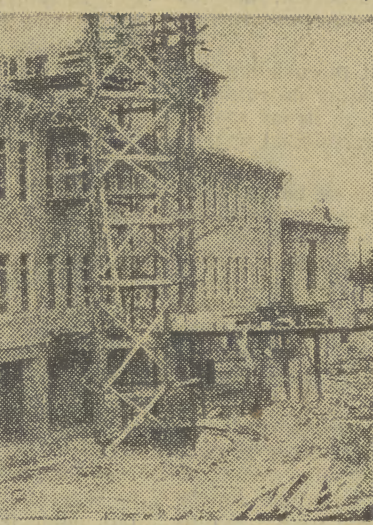
W roku 1613 — opowiadają kroniki sądeckie — kupiec miejski ze Sącza Jerzy Tymowski sprowadza z Węgier Popradem i Dunajcem do Sącza stal, miedź, żelazo, szyszaki i hakownice i stąd wiezie je do Nowego Korczyna, Torunia, Gdańska.

BARDZO wiele zapisków posiadaemy również w aktach sądowych świadczących o spławianiu drzewa i zboża z całego Podkarpacia do Torunia i Gdańska a stamtąd do odległych krain zamorskich. Wiemy również o tym, że sławny poeta XVII wieku Wacław Potocki — „pan na Losiu i Leszczynie” handlował drzewem i bukowym popiołem spławianym Ropą, Wisłoką i Wisłą aż do Gdańska. Istnieje z tego czasu mało znany wiersz Potockiego o pisującym nam handel na Popradzie, Dunajcu, Wiśle, jako na starych i najlepszych w tym czasie szlakach handlowych. Z rzekami tymi wiąże się również bardzo wiele podań, baśni, legend ludowych datujących się z XVI wieku. (R. F.)

Piekarnia „Gigant” w Nowej Hucie

Budowa jej w stanie surowym jest już ukończona. Obecnie trwa montaż maszyn i urządzeń — a we wrześniu ruszy produkcja.

(Fot. J. Rumianowski)

Obok Nowej Huty rośnie spółdzielcza wieś W Krzysztoforyczach umacnia się sojusz robotniczo-chłopski

O D przystanku autobusowego w Dojazdowie na trasie z Krakowa do Proszowic prowadzi polna droga wijąca się wśród zielonych łąk i gęstych lasów dojrzałego już zboża. Do Krzysztoforycz pozostało jeszcze cztery kilometry. Idziemy wolnym krokiem ukrywając się w cieniu przydrożnych akacji. Po prawej stronie rozciąga się szeroki widok na potężne budowle Kombinatu Nowej Huty. Przed nami duży zagajnik, pośród którego bieleją ściany jakiegoś obszernego budynku.

TO teren spółdzielni produkcyjnej w Krzysztoforyczach. W miarę jak zbliżamy się do niej coraz wyraźniejszy staje się ogłós pracujących przy żniwach maszyn. Wreszcie wchodzimy w pierwsze zabudowania dawnego dworu. Gospodarował tu kiedyś obszarnek Michałowski na 178 ha ziemi. Podwórce jest puste. Również w budynku, gdzie mieści się obecnie Zarząd spółdzielni panuje głuche milczenie. Nic dziwnego. Żniwa.

ŻNIWA W TOKU

SPÓŁDZIELCÓW z Krzysztoforycz odnajdujemy przy pracy. Kilku z nich opróżnia w tej chwili drabiniasty wóz, załadowany wysoko sнопami jęczmienia i układa je w dużej stodole. Wybudowali ją spółdzielcy w ubiegłym roku. Długa na 40 m a szeroka na 17 m — może pomieścić poważną ilość ziórow. W dużych stertach ułożono tu siano i koniczynę. Teraz coraz wyżej wznosi się żółta ściana jęczmienia i żyta.

Trzeba się spieszyć — oznajmia nam kierownik brigady połowej Piotr Kwaśniewski. Najpierw musimy zboże zwieźć pod dach, aby nie zaskoczył nas deszcz. Później rozpoczyna się omłoty. Z jęczmieniem jesteśmy już gotowi. Skosiliśmy również 6 ha żyta. To dopiero połowa.

TRUDNA DROGA

NIE łatwa była praca spółdzielców z Krzysztoforycz. Ich spółdzielnia powstała w ostrej walce klasowej, przechodziła poważne trudności. Początkowo wielu jej członków uchylało się od wspólnej kolektywnej pracy. W ub. roku wydawało się już, że zbory nie będą przeprowadzone w terminie. Kulacy bruzdzili jak tylko mogli. Zacierali ręce i szepotali: — Popatrzcie jak to jest w

spółdzielni. Zboże zgnie im w polu, nie dadzą rady.

A jednak dali. Pomogli junacy SP z Nowej Huty i robotnicy z krakowskich fabryk.

NOWE ŻYCIE — W NOWEJ WSI

TEGOROCZNA skłaja zniwna w spółdzielni produkcyjnej w Krzysztoforyczach dobiega końca. Niedawno gościli tu z wycieczką chłopci z Zatora i Gaju. Oprowdza ich Stanisław Okarmus, który przejeżdżał kilka lat kierował spółdzielnią w Ubertowie, a obecnie pracuje w Krzysztoforyczach. Chłopi wypytali o sposobie obliczania dniówek obrachunkowych o wysokość ich zarobków, opiekę lekarską i mnóstwo różnych szczegółów. Pytali, chodzili, oglądali. A było już co oglądać.

Bo spółdzielnia produkcyjna w Krzysztoforyczach uprawia również warzywa ogrodnicze, pielęgnuje duży sad owocowy oraz prowadzi hodowlę świń. Wychowaliśmy już 4 maciory i 10 tuczników — oznajmia nam Stanisław Okarmus.

Oprócz wspomnianych już stodoły spółdzielcy z Krzysztoforycz wyremontowali stajnię i chlewnię, wybudowali nową kuźnię i cieplarnię, urządzili przedszkole i świetlicę, gdzie zainstalowano światło elektryczne i głośniki radiowe. Jakże wiele zmieniło się tutaj na lepsze przez ostatnie dwa lata. Spółdzielnia produkcyjna w Krzysztoforyczach zaopatruje w świeże jarzyny i owoce budowniczych Kombinatu.

Obok Nowej Huty rośnie i umacnia się w trwałym sojuszu z klasą robotniczą, nowa spółdzielcza wieś. (az.)

Z każdym rokiem przybywa obornych — jasných, nowoczesnie urządzonych gmachów szkolnych. Z każdym rokiem młodzież ma zapewnione lepsze warunki nauki.

Jeden spośród tych pięknych, nowoczesnie urządzonych i wyposażonych budynków szkolnych posiada młodzież uczęszczająca do Technikum Finansowego Ministerstwa Finansów w Nowym Sączu. Na zdjęciu fragment budynku szkolnego. (Fot. koresp. R. F.)

P. S. Powyższa rozprawa dotyczy tylko noszenia spodni „ozdobnych” a nie dotyczy spodni niezbędnych w sporcie i w pracy.